

ACTIVITATS

TESIS

GRUPS DE RECERCA

ENTREVISTES

AVENÇOS

A FONS

SOCIOLOGIA

07/2014 - La inserció laboral dels exreclusos

Els resultats d'una investigació sobre l'efectivitat dels programes de formació ocupacional i de treball en tallers amb persones recluses en centres penitenciaris de Catalunya de cara a la seva reinserció laboral i social un cop finalitzada la condemna mostren, entre d'altres aspectes interessants, que els cursos de formació i el treball en els tallers a les presons contribueixen a la reinserció, però per raons que van més enllà dels seus continguts, i que els exreclusos no sempre utilitzen les competències adquirides.

Referències

Esteban, Fernando; Alós, Ramon; Jódar, Pere; Miguélez, Fausto. 'Ex-inmates' Job Placement. *A Qualitative Approach*. Revista Española de Investigaciones Sociológicas 145: 181-204. 2014. DOI: 10.5477/cis/reis.145.181.

Aquest article recull els resultats d'una recerca que ha analitzat l'efectivitat dels programes de formació ocupacional i de treball en tallers amb les persones recluses en els centres penitenciaris de Catalunya de cara a la seva reinserció laboral i social un cop finalitzada la condemna. L'estudi ha estat realitzat per encàrrec del Centre d'Iniciatives per a la Reinserció (CIRE), organisme públic dependent del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, que és responsable dels esmentats programes. La recerca s'ha portat a terme entre mitjans de 2009 i mitjans de 2010.

El nostre univers d'estudi han estat les persones que obtingueren la llibertat definitiva entre els anys 2004 i 2007. La metodologia s'ha fonamentat en dues aproximacions complementàries, una de qualitativa, en la qual es basa aquest text, i una altra de quantitativa. Aquesta darrera ha consistit en una anàlisi estadística de les trajectòries laborals posteriors a l'excarceració de tots els reclusos (exclosos els estrangers) que han obtingut la llibertat definitiva en el període de quatre anys abans esmentat. Això ha implicat, en una metodologia pionera al nostre país, unificar en una sola base de dades informacions provinents del sistema penitenciari, del CIRE i de la Seguretat Social, assegurant la més estricta confidencialitat. La part qualitativa del treball ha inclòs la realització d'onze entrevistes semiestructurades a persones expertes (tècnics del sistema penitenciari, responsables d'entitats que contracten a reclusos o exreclusos, experts en inserció laboral) i 25 entrevistes a reclusos i exreclusos, aquestes darreres destinades a reconstruir biografies de trajectòries personals i laborals.

L'estudi mostra que molts reclusos comparteixen una cultura del treball poc o gens arrelada, difícil de canviar en un centre penitenciari on es reproduïxen subcultures que normalitzen el delictes. El distanciament del delictes és, doncs, un procés complex, amb avanços i retrocessos; un procés sensible a fets vitals com la constitució o ruptura d'una parella, el naixement d'un fill o problemes de salut, habituals entre molts reclusos. Els vincles socials, i la seva qualitat, juguen un paper fonamental en aquest aspecte, sobretot amb els familiars més directes. Accedir a una ocupació estable i a unes relacions laborals de certa qualitat consoliden la perspectiva de reinserció.

Figura 1: Taller al centre penitenciari de Brians 2.

L'anàlisi dels discursos dels reclusos mostra que els cursos de formació i el treball en els tallers en presons contribueixen a la reinserció, però no tant pel seu contingut, com es podria esperar, sinó per aspectes com: a) "allunyen del pati", amb la qual cosa s'evita la interacció amb altres reclusos vinculats amb el delictes; b) contribueixen favorablement a conservar un equilibri emocional; c) s'obtenen ingressos, que permeten millorar la qualitat de vida a la presó o enviar diners a la família, i d) es mostra una imatge de bona conducta, que permet accedir a beneficis penitenciaris. Es conclou que el balanç de l'aprenentatge d'un ofici en els cursos formatius i en els tallers productius és ambigu: hi ha qui utilitza les competències adquirides, però també qui no en treu cap profit. Sense oblidar les limitacions pel que fa a tipus i continguts de la formació que en general s'ofereix en els centres penitenciaris, així com del treball en tallers, en general en termes d'escassa professionalització.

AVENÇOS

Un sistema informàtic simula la conducta evasora d'impostos

A l'estudi de les causes que porten els contribuents a evadir impostos s'han incorporat mecanismes explicatius provinents de disciplines com la sociologia. Un grup d'investigadors ha desenvolupat un model de simulació informàtic que permet estudiar les conductes dels contribuents, analitzar els factors que els mouen al frau fiscal i proposar mesures per reduir-lo.

[+]

AVENÇOS

L'educació i les dimensions del desenvolupament humà a l'Amèrica Llatina

Des de fa dues dècades, l'Índex de Desenvolupament Humà mesura el nivell de benestar d'un país a partir del seu producte interior brut, l'esperança de vida, l'alfabetització i l'educació. Un estudi realitzat en països llatinoamericans remarca la relació de l'educació amb altres dimensions del desenvolupament.

[+]

AVENÇOS

Estudi de la gent gran que viu sola

Un estudi comparatiu a nivell europeu a partir de les dades dels censos de 1991 i 2001 sobre les persones grans no institucionalitzades i que no conviuen amb la seva parella assenyalen diferències entre els diferents països europeus, tot i que en general, a menor edat, major nivell educatiu i major accés a recursos econòmics, major propensió a viure sol.

[+]

AVENÇOS

La doble rasadora en la tolerància a la corrupció

No només els polítics, també els ciutadans tenen una doble vara de mesurar a l'hora de jutjar la gravetat de casos de corrupció: som més tolerants quan la corrupció afecta als nostres. La doble rasadora dels simpatitzants del PP és més important que la dels simpatitzants del PSOE. La doble rasadora desapareix quan els ciutadans tenen nivells alts de coneixement polític.

[+]

L'anàlisi del discurs dels experts apunta dues qüestions addicionals. La primera es refereix al fet que les accions formatives i laborals promogudes des del CIRE contribueixen a la reinserció, sobretot a través de la funció educativa per a aquells reclusos que acrediten trajectòries vitals més desestructurades (sobretot entre els més joves). La segona destaca una tensió estructural pròpia de la institució penitenciària i que pot ser generadora de desconfiança entre els reclusos: si bé el CIRE actua com una empresa de formació ocupacional i de col·locació en el mercat de treball, al mateix temps forma part del sistema penitenciari.

Imatge superior esquerra: Presó Model.

Ramon Alós
Departament de Sociologia
ramon.dealos@uab.cat

Si tens propostes: premsa.ciencia@uab.es

E-mail per rebre el nostre butlletí

Enviar